

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

209 ק"מ 099 ח"י 999 תש"ע 10 שנה ה' אלול 209
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: מדוע חיי הגמל ארוכים?

חיייהם עלי אדמות. כי יש ברואים שאוכלים כל ימיהם ומכיון שכך שנות חייהם מאוד מעטים, לכל היותר חצי שנה. וכמו"כ הבהמה מרבה לאכול, ולכן שנות חייה מעטים. ואמר, ש"אין לך בכל הבהמות שממעט באכילתו כמו הגמל, ויש גמלים שחיים שמונים שנה".

לפי זה יש לומר שהטעם שלא רצה אליעזר עבד אברהם לאכול עד שיהיה לו מה לאכול, כיון שעל ידי אכילה נידון בשמים, שמא יפסק דינו למיתה, ולא יוכל לקיים את שליחותו כהוגן, לכן העדיף להמתין עם אכילתו עד שיסיים את שליחותו.

יש לפרש טעם נוסף שזוכה הגמל לאריכות ימים (חוץ מטעמו של רבי פינחס מקאריץ), וזאת על פי מה שכתב הכלי יקר (חיי שרה כ"ד, י"ד) לתת טעם מדוע נקרא שמו "גמל", וז"ל: ורז"ל דרשו (חולין סג.) את החסידה שעושה חסידות עם חברותיה, ע"כ אין רחוק לפרש גם כן מלת גמל, כי אולי טבעו לגמול חסד זה לזה. ע"כ.

מובא בתנא דבי אליהו זוטא פ"א: גדולה צדקה שמארכת ימיו ושנותיו של אדם. ע"כ. וכן שנינו בשבת (קנו:), צדקה תציל ממות.

ובתנא דבי אליהו רבה (פרק י') מובא: אין לך סם חיים למלאך המות אלא מדת הצדקה בלבד, שנאמר כי יגרתי מפני האף והחמה וגו' ואומר מתן בסתר יכפה אף ושחד בחיק חמה עזה. מעשה בב' משפחות של כהנים שבאו לפני ר' יוחנן בן זכאי שהיו מתים בלא ימיהם. אמר להם רבי יוחנן: שמא ממשפחת בני עלי אתם דכתיב ב', "וכל מרבית ביתך ימותו אנשים"? אמרו לו: רבי מה לנו לעשות? אמר להם: כיון שמגיע בן מבניכם לפרקו ראו מה דמיו (כמה שוה למכור אותו ישועות יעקב) ותנו לצדקה כדי דמיו ויבוא אליכם מה שכתוב וצדקה תציל ממות והלכו ועשו כן והצילו את עצמן מן המיתה. ע"כ.

ובמדרש רבה (פ' חיי שרה נ"ט) על הפסוק "ואברהם זקן בא בימים", ר' מאיר אזל לממלא ראה אותן כולם שחורי ראש, כולם בחורים שלא ה' בהם זקן, רש"י. אמר להם: תאמר ממשפחת בית עלי אתם דכתיב "וכל מרבית ביתך ימותו אנשים"? אמרו לי' רבי התפלל עלינו. אמר להם: לכו וטפלו בצדקה ואתם זוכים לזקנה. ע"כ.

[וראו לציין למה שכתב בספר מדרש פנחס (אות ל"ב): אם היו כל ישראל יודעים כמה הוא גדול נתינת הצדקה של "ואתה מושל בכל" בתפלת שחרית, והיו כולם נותנים הצדקה הנ"ל היה כבר בא משיח. ע"כ.]

"ויושם לפניו לאכול ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי ויאמר דברי" (י"ד, ל"ג).

וצריך להבין מדוע לא הסכים אליעזר עבד אברהם לאכול עד שיגיד את כל דבריו ויציע את השידוך?

הגמרא בסנהדרין (נב:) אומרת: אמר רבי אלעזר - למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ? בתחלה - דומה לקיתון של זהב, סיפר הימנו - דומה לקיתון של כסף, נהנה ממנו - דומה לקיתון של חרש כיון שנסבר שוב אין לו תקנה.

אמר אליעזר, אם אני אתחיל לאכול קודם שאדבר, מחמת זה אתבזה בפניהם ולא יחשיבו את דברי, לכן אני לא אהנה מהם ואז ישמעו את דברי.

תירוץ נוסף, מצינו במסכת כתובות, שהמנהג היה שהחתן היה מגיע קודם החתונה לבית כלתו, ומביא עמו סבלונות היינו מתנות, כל מיני תכשיטים וכלים נאים. משפחת הכלה לאות הוקרה היו עושים להם סעודה. ובשור"ת חוות יאיר סימן ע' כתב שסעודת ליל סבלונות חשובה כסעודת מצוה. מה הדין עם חס ושלוש התפרקה החבילה? מחזירים את המתנות או לא מחזירים? נפסק שאם אכלו החתן והפמליה שלו, אין משפחת הכלה צריכים להחזיר את המתנות, כיון שהסעודה היתה תמורת המתנות. אולם אם נמנעו מלאכול חייבים להחזיר ולשלם.

אליעזר ידע שיש לו עסק עם רמאים. חשש שמא יחזרו בהם ותתפרק החבילה, לכן העדיף שלא לאכול כך שאם יחזרו בהם, יצטרך לשלם חזרה את כל המתנות.

ה"מגיד מדובנא" מפרש בדרך צחות בהקדם, מעשה שהיה בעל אכסניה קמצן הזמין לבית מלונו את חברו להשתדך עמו ותחילה ערך את הסעודה ואח"כ גמרו ביניהם את השידוך בקבלת קנין וכדומה. וכשפנה תבירו לחזור לביתו תבע ממנו המחותרן הקמצן שישלם לו את מחיר הסעודה שאכל, באומרו שבאותה שעה שאכל הוא עדיין לא היה מחותרו, אלא כשאר אורחים שבבית מלונו אשר משלמים על סעודתם.

לכן אליעזר אמר "לא אוכל עד אם דברתי דברי" כי ראה שיש לו עסק עם לבן הארמי ואם ישב לאכול תחילה טרם שיגמרו ביניהם את השידוך, הרי לבן עלול אח"כ לתבוע ממנו שישלם לו את מחיר הסעודה בממון רב.

ונראה לתת הסבר אחר לענין זה, שמובא בשם הרה"ק רבי פנחס מקאריץ ז"ע (אמרי פנחס סער הקדושה, אות ס"א) שיש לאדם למעט באכילתו, כי כל משך זמן אכילתו דנים אותו בשמים. וגם כל הברואים לפי אכילתם כך הוא משך זמן

גר ותשוב אנכי עמכם תנו לי אחוזת קבר עמכם...

ביום שני האחרון (כ' מרחשוון) נפטר גר צדק יצחק יעקב (פורסטר) בן אברהם אבינו, אביו היה ראש עיר בצרפת, מנעמי עולם הזה לא הסרו לו ובכל זאת עם כל מה שהיה לו, תמיד הרגיש בלבו הרגשת חסר, עד שגילה את הדת היהודית והחליט לעזוב את הכל ולהתגייר. זכה רבי יצחק להקים בית בישראל, בית של תורה וגמילות חסדים, מתוך עוני ודוחק רב, פעמים שאף לחם לאכול לא היה להם, אבל הוא נשך את שפתיו והמשיך, עד שזכה לסיים את הש"ס כולו.

לפני חמש שנים נתגלתה אצלו המחלה הנוראה בלשון, ה' ירחם, ומאז עבר טיפולים כימותרפיים קשים וכואבים, בחודשים האחרונים ניטל ממנו כח הדיבור, ואף ללכת לא יכול היה, ואת הכל קיבל באהבה ובשמחה.

ביום שני האחרון כאמור הוא השיב את נשמתו הקדושה ליוצרה בביתו שברחוב הפץ היים בירושלים, בשעה אחת בצהריים קבעו אנשי מד"א את מותו.

כשפתחו את צוואתו ראו שהוא מבקש להיקבר בהר המנוחות ולא בהר הזיתים מחמת הסכנה שבדבר, כמו כן רוצה הוא להיקבר באדמה ולא בקומות.

המשפחה והשכנים נרתמו מיד למלא את צוואתו האחרונה והחלו לחפש קבר בהר המנוחות, אך הדבר לא עלה בידם מחמת יוקר הדבר, שהחברא קדישא היחידה שהיה לה קבר, הסכימה אך בתנאי שישלמו לה שבעים וחמש אלף שקל!!!

וכסף אין.

השעה כבר חמש אחר הצהריים השמש כבר שקעה, ועדיין קבר אין.

חלק מהשכנים נרתעו והתייאשו וניסו לשכנע את האלמנה לשנות את הצוואה ושייקבר בקומות, וכו'. אולם היא התעקשה שלפחות קבורה נכונה תהיה לו.

והנה, בשעה חמש וחצי עבור בחור אמרקאי הלומד משייבת בריסק השוכנת בקרבת מקום והתעניין על מה המאומה ברחוב, וכשהסבירו לו הרים מלפון לאביו באמריקה שתרים מיד המישים אלף ש' עבור "מת מצוה" אותו גר צדק.

שאר השכנים ששמעו על כך, מיד כל אחד הוסיף את תרומתו והגיעו לסכום העצום של שבעים וחמש אלף שקל. ובשעה תשע בערב זכה רבי יצחק גר הצדק, להיקבר בכקשתו בהר המנוחות באדמה הקדושה של ארץ ישראל.

בדיוק בפרשת השבוע, פרשת חיי שרה, בה מבקש אברהם אבינו אבי הגרים אחוזת קבר לשרה אשתו, ומשלם עליה ארבע מאות שקל כסף, ירד אברהם אבינו מן השמים לעזור לבן שלו, גר הצדק, שיזכה לאחוזת קבר, ושלה את אותו בחור מושיע שישלם על הקבר.

יהי רצון, שיעמוד יצחק יעקב בן אברהם אבינו לפני כסא הכבוד וימליץ יושר בעד כלל ישראל גומלי החסדים, שכבר נזכה לגאולה השלימה ולביאת משיח צדקנו אמן.

נראה לתת טעם למה על ידי גמילות חסדים זוכה לאריכות ימים, ישנו מעשה שמובא בספר "שמוש חכמים" (עמ' פ'), שסיפר הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל: כאשר היה רבינו הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל מקובנא עסוק בהכנתו לדפוס של אחד מספריו (אינני יודע בדיוק איזה ספר, אם שר"ת עין יצחק או שר"ת נחל יצחק או שר"ת באר יצחק), פנה אליו אחד הגבירים אשר נדבה רוחו אותו ליטול חלק בזכות הרבצת התורה של רבי יצחק אלחנן, והציע בפניו את השתתפותו בהוצאת הספר לאור עולם. רבי יצחק אלחנן, אשר הכיר את אותו עשיר משכבר הימים, נענה ואמר בנימה תובענית: "בהיותי בחור צעיר למדתי בשיבה בעיירה בה דרת אתה, במנעלי נפערו חורים והקור והגשם חדרו פנימה. בהתאם למעמדך ויכולתך, פנו אליך בשעתו לרכוש עבורי זוג נעליים חדשות, אך אתה סירבת ובשל כך חליתי ונפלתי למשכב למשך כמה שבועות ואבדתי זמן יקר של לימוד תורה".

"אילו קנית עבורי את הנעלים, היית שותף ללימוד של אותן שבועות, לא ניצלת את הזכות שנפלה בחלקך. עתה, כאשר ספרי מוכן לדפוס לא תינתן לך שוב הזכות ליטול חלק בתורת איחרת את המועד".

נמצא כי העושה חסד עם חבירו, חוסך לו מזמנו שלא יצטרך לעמול ולהתייגע להשיג את מבוקשו, כיון שחסך לו מזמנו, מן הראוי שהעושה חסד יקבל במתנה תוספת חיים, מידה כנגד מידה לתוספת הזמן שהעניק לאותו יהודי, ולכן זוכה לאריכות ימים.

זו הסיבה שהגמל חי הרבה שנים כיון שהוא מסמל על גמילות חסדים.

סיפר הרב יצחק זילברשטיין שליט"א על הגאון הרב וואזנר זצ"ל שנפטר בגיל מאה ושתיים. לרגל יום הולדתו ה-101, החליט מנהל ה'ביטוח לאומי' לערוך ביקור בביתו של הגאון הצדיק. הוא הגיע לביתו של הרב וואזנר והתקבל בברכה והחל לשוחח עם הרב. והנה, בעיצומה של השיחה, פנה מנהל חברת 'ביטוח לאומי' אל הרב ושאל באומץ: "יגלה לנו הרב במה זכה לאריכות ימים שכזו שהגיע לגיל מאה ואחד? הרב וואזנר זצ"ל ענה תשובה שעלינו לחרוט על ליבנו באותיות של זהב: "אם הינך רוצה לדעת במה הארכת ימים, תדע לך שמעולם לא התערבתי במחלוקת שאינה שייכת לי". מעולם לא הכניס עצמו למחלוקת אשר כולה רצופה בשנאה וכבוד המוציאים את האדם מן העולם.

המשיך הרב זילברשטיין וסיפר: "פעם אחת הייתי יחד עם מרן הרב וואזנר באיזו חתונה. לפתע, ראינו המולה ורעשים שפרצו מאחת מפינות האולם. הרב וואזנר זצ"ל פנה אליי ושאל: "מה זה הרעש הזה? האם קרה משהו?", השבתי לו כי מדובר במחלוקת מסוימת בין מספר אנשים על נושא מסוים. מיד כששמע זאת הצדיק, פנה אליי ואמר: "אם כן, אני עוזב מיד את המקום". אמר ומיד יצא מהחתונה.

כמו כן, מסופר על חכם יצחק כדורי ע"ה כידוע את העבודה הגדולה שהיתה לו בכתיבת קמיעות היה משקיע שעות רבות לפני הכתיבה ובכתיבה עצמה ואחר כך בסגירת הקמיע, יום אחד נתבקש לכתוב איזה קמיע, והוא השקיע בזה שעות רבות, ישב ליד השולחן ועשה את כל הכוונות שצריך, אשתו לא ידעה מה הוא עושה והיא קראה לו לבוא לאכול, רבי יצחק שהיה שקוע מאוד באשר לפניו לא שמע ולא הגיב.

ניגשה הרבנית לשולחן, נתנה מכה על השולחן ושאלה: יצחק! למה אתה לא בא? הכנתי לך לאכול! האוכל מתקרר! מעוצמת המכה בשולחן כל בקבוק הדיו נשפך על הקמיע, ועמל של מספר שעות ירד לטמיון, ואיך הגיב הרב?? במקום לכעוס החל לצחוק ואמר: היא יודעת מה שהיא עושה.

זו הסיבה אשר זכה רבי יצחק כדורי צוק"ל, לחיות עד גיל מאה ועשר.